

Op te bergen
in de band van
6 en 7 november 2001

*de leden van de commissie wordt
verzocht hun eventuele opmerkingen
binnen acht dagen na ontvangst aan
de secretaris van de commissie
mede te delen.*

Verslag

van de vergadering van de Statencommissie Milieu, Water en Groen

gehouden op 15 oktober 2001

INHOUD

Opening	2
Mededelingen	2
Verslag van de vergadering van 10 september 2001	2
Ingekomen stukken	2
IPO-aangelegenheden	2
Rondvraag	2
Financieel toezicht waterschappen	3
Nota energiebeleid	5
Spreekrecht	5
- <i>de heer Oosterwijk (namens de Stichting Kwelgeest)</i>	
Duurzame herinrichting Noorderpark te Meppel: "Welkom in mijn achtertuin"	12
Baggerproject Zuidlaardermeer	14
Najaarsnota 2001, Beleidsnota 2002 en Begroting 2002	15
Sluiting	21
Toezeggingen	22

STATENCOMMISSIE MILIEU, WATER EN GROEN

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Milieu, Water en Groen, gehouden op 15 oktober 2001 in het provinciehuis te Assen.

Aanwezig:

mevrouw M.Ch.A. Smilde (CDA, voorzitter)
mevrouw J. Alberts (Ouderenpartij)
H. Baas (ChristenUnie)
F. Benning (VVD)
H.H. Dijkstra (GroenLinks)
A.J. Gaasbeek (OSD)
A. Haak (PvdA)
Ch.C. de Haas (OPD)
H. Holman (CDA)
H.R. Hornstra (PvdA)
K. Jonker (CDA)
mevrouw H. Kempe-Foekens (ChristenUnie)
W.H. Kuiper (GroenLinks)
B. Popken (OPD)
S.A. van der Schoot (Ouderenpartij)
J.P. Sluiter (D66)
K.H. Smidt (VVD)
M.J. Smit (D66)
mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)
H. Zomer (CDA)

Voorts aanwezig:

Joh. Dijks (VVD, gedeputeerde)
mevrouw A. Edelenbosch (PvdA, gedeputeerde)
S.B. Swierstra (VVD, gedeputeerde)
W.R. Visser (secretaris)
C.J. Mulder

Afwezig met kennisgeving:

mevrouw G.M. Remmelts-Mulder (VVD)

1. Opening

De VOORZITTER opent de vergadering.

2. Mededelingen

De VOORZITTER kondigt aan dat het door mevrouw Edelenbosch gesuggereerde openhaardgesprek over de plattelandsontwikkeling in Drenthe zal worden gehouden op maandag 28 januari, van half tien tot twaalf uur.

De heer HOLMAN stelt naar aanleiding van een idee van de voorzitter om de commissie eens een bezoek aan zijn bedrijf te laten brengen voor, dat bezoek te combineren met bezoeken aan een biologisch bedrijf, een verplaatst bedrijf en een bedrijf dat op slot is. De commissie kan dan kennisnemen van een aantal fundamentele problemen in de sector.

De VOORZITTER reserveert vooralsnog maandagmiddag 3 december voor deze excursie. Er komt een nader voorstel.

3. Verslag van de vergadering van 10 september 2001

De heer SLUITER meent zich te herinneren, dat de Voortgangsrapportage stimuleringsprojecten Duurzame landbouw nog een keer geagendeerd zou worden. Indien het niet zo is, doet hij alsnog een verzoek daartoe.

De VOORZITTER weet het niet meer. Zij heeft er in elk geval geen bezwaar tegen om het voor de volgende vergadering te agenderen. Er is nog geen voorzittersoverleg geweest, maar zij zou alle stukken die de commissie ontvangt wel onder het agendapunt Ingekomen stukken willen brengen.

Het verslag wordt conform het ontwerp vastgesteld.

4. Ingekomen stukken

4.1. Bodemsaneringsprogramma 2002-2005, toegezonden bij brief van gedeputeerde staten van 24 september 2001, kenmerk 38/6.14/2001008518

4.2. Brief van gedeputeerde staten van 24 september 2001, kenmerk 38/6.15/2001008519, inzake project Duurzaam bedrijventerrein Bargermeer-Emmen

Deze brieven worden voor kennisgeving aangenomen.

5. IPO-aangelegenheden

Van de gelegenheid tot het stellen van vragen over IPO-aangelegenheden wordt geen gebruik gemaakt.

6. Rondvraag

De heer POPKEN vraagt naar aanleiding van een brief van de Firma Zeldenrust die de commissieleden hebben gekregen wat de stand van zaken in de onderhandelingen met Staatsbosbeheer over zand- en grindwinning is.

De heer SMIT vraagt wat precies de status is van de in het POP opgenomen duurzaamheids-toets is. Hij verwachtte eigenlijk dat bij daarvoor in aanmerking komende voorstellen een duurzaamheidstoets zou worden gevoegd, maar zoiets heeft hij tot nu toe niet gezien.

De heer SMIDT vraagt hoe het zit met de behandeling van subsidies aan potentiële bosbouwers door de fiscus. Naar buiten toe is een raar beeld ontstaan.

De heer VAN DER SCHOOT sluit zich aan bij de vraag van de heer Popken, naar aanleiding van de lamlendigheid van het Ministerie van LNV.

De heer HOLMAN herinnert aan de afspraak van het vorig jaar, dat in de loop van dit jaar de verdere toekomst van de zandwinning zou worden uitgewerkt. Voorts vraagt hij om een reactie op de juridische aspecten in de brief van de heer Zeldenrust. Vervolgens informeert hij wanneer het overzicht van de begrenzingen en van de doelstellingen bij natuuraankopen komt.

Mevrouw EDELENBOSCH had de afspraak met het Ministerie van LNV, dat er eind september een reactie van het ministerie zou zijn inzake een beperkte uitbreiding van de zand- en grindwinning in Drenthe. Zij weet dat er enige vertraging is doordat LNV nu overlegt met staatssecretaris De Vries van Verkeer en Waterstaat, die de provincie een taakstelling heeft opgelegd. Inmiddels schijnt ook VROM zich ermee bezig te houden.

De heer BENNING voelt op zijn klompen aan, dat nu verschillende ministeries erbij betrokken zijn ernstige vertraging ontstaat.

Mevrouw EDELENBOSCH verwacht dat niet. Rond de jaarwisseling komt er een bestuursopdracht over de uitwerking van de POP-procedure, waarbij de uitbreiding van de zandwinning in Drenthe ook wordt meegenomen.

Zij heeft de gewoonte om op brieven die zij ontvangt te reageren. Zo'n briefwisseling is openbaar, dus ook de commissie zal ervan op de hoogte worden gebracht. Zij laat LNV weten dat zij de reactie van het ministerie nu moet hebben, omdat zij anders in de problemen komt. Zij kan alleen maar de ministeries bestoken met haar vragen, maar zij kan ze niet sturen. Aan een stuk over de toekomst van de zandwinning wordt gewerkt.

De heer Zeldenrust heeft in beginsel gelijk dat de zand- en grindwinning effectief een domein van de provincie is, maar al in het begin van de besluitvorming is toegezegd, de partners vanaf het begin dezelfde richting op te laten gaan. Als men op voorhand weet dat een eigenaar, in dit geval Staatsbosbeheer, niet wil meewerken, moet men niet tegen beter weten in een procedure beginnen.

Zij is net zo ongelukkig als de heer Smidt met de ontwikkeling rond de bosbouwsubsidies. De antwoorden aan de Tweede Kamer van staatssecretaris Bos en staatssecretaris Faber waren niet voor tweeërlei uitleg vatbaar. Zij meende dus te kunnen stellen dat de subsidies onbelast waren. De Belastingdienst liet echter weten, de tekst van de staatssecretarissen nog eens goed te willen bekijken. Inmiddels heeft zowel de Belastingdienst als LNV en Financiën laten weten, dat de subsidie voor bosaanleg vrij is van inkomstenbelasting. Als er toch interpretatieproblemen zijn tussen staatssecretaris Bos en de inspecties, moet de staatssecretaris dat regelen. Zij wil het beeld van een overheid die op dit punt ambivalent is niet laten bestaan.

De heer DIJKS deelt mee dat de subsidieaanvragen voor projecten in het kader van het POP op duurzaamheid worden getoetst.

De heer KUIPER herinnert aan de discussie in de vorige vergadering over de toetsing van het duurzaamheidsprincipe. Hij zou graag op papier zien hoe dit in de praktijk uitwerkt.

De heer DIJKS heeft de situatie niet precies voor ogen, maar hij gaat ervan uit dat er in het SNN-

traject een evaluatiemoment is. Dat lijkt hem het juiste moment om hierop terug te komen.

De heer SMIT zou de duurzaamheidstoets ook toegepast willen zien op de besluitvorming van de provincie zelf, die er dan ervaring mee kan opdoen en het duurzaamheidsaspect van de voorstellen goed zichtbaar maakt.

De heer DIJKS betoogt dat de duurzaamheidscriteria in alle beleidsvoorstellen worden meegenomen. Het meenemen van die criteria bij de ontwikkeling van plannen is belangrijker dan toetsing. Dat is goed te zien in de onlangs verschenen Nota wonen.

Mevrouw EDELENBOSCH zegt toe dat het overzicht van de begrenzings van de natuuraankopen in de eerste commissievergadering van 2002 zal worden voorgelegd.

7. Brief van gedeputeerde staten van 28 juni 2001, kenmerk 26/6.1/2001004247, houdende beantwoording van vragen ex artikel 29 Reglement van orde inzake financieel toezicht waterschappen

De heer HAAK kan uit de antwoorden niet opmaken welke controlemogelijkheden de provincie heeft of zou moeten hebben. Naar zijn oordeel dienen waterschappen onder toezicht van politieke organen te staan. De provincie zou de mogelijkheid hebben, door repressief toezicht de begroting van een waterschap aan te passen. Hij vraagt hoe dit kan als de provincie geen bevoegdheden heeft. Hij onderscheidt twee vormen van toezicht: repressief en preventief. In het beleidskader voor het financieel toezicht op de gemeenten van de provincie wordt repressief toezicht uitgelegd als terughoudend toezicht. Vergeleken bij het toezicht op de waterschappen dat hij voorstaat stelt dit niets voor. Gedeputeerde staten (GS) zijn wettelijk verplicht een gemeente onder preventief toezicht te plaatsen als de begroting naar hun inzicht materieel niet in evenwicht is en blijkens de meerjarenraming niet aannemelijk is dat het evenwicht in de eerstvolgende jaren tot stand zal komen. Hij gaat ervan uit dat GS deze bevoegdheden jegens de waterschappen niet hebben. Gemeenten hebben de wettelijke plicht om een groot aantal stukken ter informatie en beoordeling aan GS te zenden. Dienen de waterschappen die stukken ook in te zenden? Indien de begroting van een waterschap niet in evenwicht is en het blijkens de meerjarenrekening niet aannemelijk is dat de eerstvolgende

jaren een evenwicht tot stand zal worden gebracht, past naar zijn oordeel niet een repressief toezicht, zoals GS menen, maar een preventief toezicht. Uit het antwoord op vraag 5 leidt hij af dat dit niet mogelijk is.

Hij onderschrijft de opvatting van het college dat adequaat financieel toezicht op de waterschappen mogelijk is, niet. Het beheersplan van het waterschap heeft zijns inziens een technisch karakter en niets met financieel toezicht te maken.

De fractie van de PvdA heeft er nooit een misverstand over laten bestaan dat zij kritisch is ten opzichte van de in haar ogen overbodige waterschappen. In de zaak van de afhaakproblematiek had vroegtijdig toezicht wellicht kunnen leiden tot oplossingen die voor de burgers minder lasten met zich mee zouden hebben gebracht. Hij vindt de politieke invloed op de tariefstelling en de verschuiving van lasten binnen de categorieën te gering.

Graag hoort hij welke lijn de provincie tegenover de waterschappen volgt voor het treasure-beleid.

De heer SLUITER is wat verbaasd over de vragen van de PvdA. Zijns inziens hadden veel feitelijke vragen gewoon gesteld kunnen worden aan de ambtelijke organisatie. Hij vraagt zich af wat de achterliggende bedoeling van dergelijke vragen is.

De heer HAAK wenst een duidelijk financieel toetsingskader voor de waterschappen, omdat hij de indruk heeft dat de provincie thans nauwelijks mogelijkheden heeft om de waterschappen op dezelfde wijze te controleren als gemeenten en gemeenschappelijke regelingen.

De heer VAN DER SCHOOT heeft het vorig jaar tijdens de algemene beschouwingen opmerkingen over de waterschappen gemaakt die vergelijkbaar zijn met die van de PvdA nu, dus hij is erkentelijk voor de vragen.

De heer DE HAAS sluit zich daar graag bij aan.

De heer SWIERSTRA vat het antwoord op de vraag van de heer Sluiter aan de heer Haak simpel samen: de heer Haak houdt niet van waterschappen. Hij wijst erop, dat de wetgeving inzake het financieel toezicht op de waterschappen met instemming van de PvdA-fractie in de Tweede Kamer tot stand is gekomen. De wetgever heeft met goede redenen voor waterschappen een ander regime ingesteld dan voor andere overheden.

Repressief toezicht is terughoudend toezicht, maar preventief toezicht kan ook terughoudend worden gehouden. Het grote verschil tussen preventief en repressief is het moment van handelen. Jegens gemeenten kan in bepaalde situaties ook preventief worden opgetreden, maar de provincie mag niet ingrijpen in besluiten over tarieven. Zij beoordeelt uitsluitend het evenwicht in de begroting en de consistentie daarvan. De waterschappen leveren alle stukken in waar de provincie om vraagt. Over bepaalde zaken vindt soms overleg plaats. Het beleid van het waterschap, weergegeven in het Beheersplan, wordt door de provincie getoetst aan het Waterhuishoudingsplan. Daarbij wordt expliciet om een financiële vertaling gevraagd. Blijkt dat er onevenredige tariefstijgingen of financiële problemen zijn, dan moet het college beoordelen of het waterschap de provinciale doelstellingen te uitgebreid en te ambitieus heeft vertaald, dan wel of de provincie zelf de doelstellingen te hoog heeft gesteld. In het laatste geval moeten de staten daarover discussiëren.

De heer VAN DER SCHOOT vraagt of de heer Swierstra een tariefstijging van 40% niet de moeite waard vindt. Hij steunt de vragen van de heer Haak vanwege de tariefstijging.

De heer SWIERSTRA merkt op dat de heer Haak de tarieven van de waterschappen niet aanvalt, maar breed ingekaderde vragen heeft gesteld. Er zijn nu eenmaal een provinciaal kader en een wettelijk kader waarbinnen de provincie zich moet bewegen.

Hij vindt de suggestie van de heer Haak dat het voor de burger beter had uitgepakt als de provincie preventief had kunnen spreken over de afhaakproblematiek onjuist, want de afhaakproblematiek is ontstaan door Europese regelgeving en een daaruit voortvloeiende wetgeving. Dat waterschappen bedrijven nu goedkoper water leveren is geen subsidie aan bedrijven, maar het voorkomen van lastenverhogingen voor burgers. Omdat het waterschap een functionele democratie is, acht hij een adequaat politiek toezicht daar goed mogelijk. Het is een zelfstandige bestuursvorm, met zelfstandige bevoegdheden, ook al is niet iedereen daar gelukkig mee. In Den Haag wordt op het ogenblik gediscussieerd over de bestuursstructuur en de financiering. Als het kabinet nog voor het eind van de huidige kabinetsperiode tot een principestandpunt kan komen, kan in de komende kabinetsperiode wetgeving worden uitgewerkt.

TWEEDE TERMIJN

De heer HAAK denkt, terugkijkend, dat er niet goed is nagedacht over de consequenties van de besluitvorming in Den Haag. Hij wil de discussie over de afhaakproblematiek niet herhalen, maar hij constateert dat ook andere afspraken gemaakt hadden kunnen worden over afschrijvingstermijnen enz. Zijn fractie meent dat er preventief toezicht moet komen. Hij verzoekt de gedeputeerde in gesprekken daarover na te gaan hoe daaraan in de toekomst vorm kan worden gegeven. Hij verwacht dat zijn fractie hier op afzienbare termijn op terugkomt.

De heer SWIERSTRA stelt vast dat de politiek in Den Haag nu eenmaal op een bepaalde manier heeft besloten. Inmiddels wordt er anders over gedacht. De waterschappen proberen zijns inziens om de afhaakproblematiek op een zorgvuldige wijze op te lossen. Zij willen de tarieven zo laag mogelijk houden, want zij hebben geen enkel belang bij lastige boeren en burgers. Het is hem bekend dat de Unie van Waterschappen ook nadenkt over de financiële controle, bijvoorbeeld via een rekenkamer. Minister De Vries laat echter bijvoorbeeld de provincies ook vrij bij het al dan niet instellen van een rekenkamer.

8. Statenstuk 872, Nota energiebeleid

Spreekrecht

De heer OOSTERWIJK, sprekend namens de Stichting Kwelgeest, verwijst naar een rapport van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu over de mate waarin de reductie van kool-dioxide na de komende decennia noodzakelijk is. Daarin staat dat bij beslissingen op de korte termijn rekening moet worden gehouden met wat op lange termijn nodig is. Hij wil de overheden aanspreken op hun voorbeeldfunctie. Alle overheden zouden als functioneel voorbeeld de energie die zij gebruiken voor 90% groen moeten inkopen en voor ten minste 10% emissievrij in eigen beheer moeten opwekken. Hij verzoekt de fracties om het college zo'n voorstel voor te leggen. Hij beperkt zich thans tot zonne-energie, gesterkt door de gedachte dat de commissie zich nog geen jaar geleden achter het stimuleren van zonne-energie heeft gesteld. In de Nota energiebeleid wordt biomassa in het licht gezet en zonne-energie in de schaduw gesteld. De energieprestatie van een hectare biomassa is zeker een factor 20 slechter dan die van een hectare zonnepanelen. Een centrale voorziening is kwetsbaar. Zonnestroominstallaties hebben unieke eigenschappen. Het is de enige manier om de

centraal elektriciteit te produceren. Bijna iedere plek waar het daglicht vrij spel heeft is geschikt. Zonnestroom kan veilig worden opgewekt, zonder geluid en bewegende delen. De installaties hebben een lange levensduur. Zij hebben weinig onderhoud nodig. Zonnepanelen hebben weinig volume. Voor het energiegebruik van vroeger en nu is ook ruimte nodig, in de vorm van ruimte voor waterberging en calamiteitenpolders, vanwege de toenemende neerslag. Het is beter om een op tien gebouwen voor 100% van zonne-energie te voorzien dan tien gebouwen allemaal een beetje.

Voor het gebruik van het zonnestroompotentieel is in organisatorische zin meer nodig dan het uitspreken van steun. Beleidsmatige en financiële onderbouwing is van groot belang. De provincie Drenthe is de nationale proeftuin voor zonnestroom, waar het Nederlandse masterplan voor opschaling van zonne-energie gestalte kan krijgen. Een ambitieniveau van 10 tot 12 megawatt in de periode tot 2007 zou daar een betere maat zijn dan de in de nota genoemde 5 megawatt tot 2010. De zonne-energie zou ten minste 10% moeten zijn van de duurzame energievoorziening.

In een zeer recente studie is de werkgelegenheid die samenhangt met zonnestroomsystemen gekwantificeerd op 20 banen per megawatt-peak per jaar voor de productiekwantiteit en 30 banen per megawatt-peak per jaar voor verkoop- en installatiecapaciteit.

In overleg met financiële deskundigen is vanuit Ruimte voor zonnestroom een methodiek voor financiering voorgesteld die momenteel wordt gescreend. Als het voorstel die screening doormaakt, ontstaan uitstekende en betaalbare mogelijkheden om te participeren, ook voor overheden, die hun eigen objecten een toegevoegde gebruikswaarde kunnen geven als productieplek voor zonnestroom.

In het licht van zijn suggesties is te overwegen de besluitvorming over de nota voor korte tijd op te schorten, om tot aanscherping te komen.

De heer SMIDT heeft het idee dat de heer Oosterwijk zich te eenzijdig op zonne-energie concentreert. Hij vraagt zich af wat de reële opbrengst is van een megawatt-peakvermogen.

De heer OOSTERWIJK zegt dat naarmate er meer licht is er meer energie kan worden geproduceerd. Wereldwijd is er maar een verschil aan instraling van een factor 3. De mogelijkheden van zonnestroomsystemen zijn in Nederland uitstekend.

De heer KUIPER ziet het probleem van de heer Smidt ook. Wat doe je als er geen zon is?

De heer OOSTERWIJK is zeker niet van oordeel dat zonne-energie het enige middel is. Hij heeft voorgesteld om naar 10% zonne-energie te streven. Tal van andere mogelijkheden, waaronder windenergie en waterenergie, moeten ook worden gebruikt.

De heer BAAS heeft veel waardering voor de concretisering van het in het POP vastgelegde energiebeleid. De nota volgt de IPO-menukaart, maar hij kan uit beide stukken niet opmaken wat de prioriteiten zijn. Zelf ziet hij voor Drenthe niet zoveel in windenergie, omdat Drenthe niet aan zee ligt. In de spiegeling aan de IPO-menukaarten ziet hij weinig kleur in de kolom innovatieve projecten. Hij vraagt of Drenthe daarmee landelijk niet uit de toon valt. Hij constateert wel dat Drenthe het goed doet bij het stimuleren van duurzaam ondernemen. Hij is verheugd over de over het algemeen positieve en duidelijke reactie van de Milieufederatie. Hij zet vraagtekens bij de in zijn optiek ongebreidelde liberalisering van de energiemarkt, al heeft hij meer oog voor de positieve effecten daarvan dan de Milieufederatie. De provincie kan in haar programma van eisen voorwaarden stellen aan energieleveranciers. Hij geeft verre de voorkeur aan energie uit milieuvriendelijke bronnen. Hij onderstreept de opmerking van de Milieufederatie over de stormachtige stijging van het energieverbruik in de IT-sector.

De heer JONKER constateert dat het ambitieniveau heel hoog is, maar dat is ook nodig als men duurzaamheid wil. Hij ziet een paar donkere wolken. Warmtekrachtcentrales worden gesloten omdat zij failliet zijn of dreigen te gaan. Er wordt energie geïmporteerd die is gegenereerd uit bruinkoolcentrales of kerncentrales. De kosten daarvan worden niet doorberekend, maar afgewenteld op komende generaties. Er moet alles aan gedaan blijven worden om de CO₂-uitstoot te verminderen.

Hij vraagt waarom wordt gestreefd naar 50% inkoop van groene stroom in plaats van 100%, of naast een watertoets ook een klimaattoets bij het bestemmingsplan kan worden uitgevoerd en wat de functie is voor een noordelijk energieplatform. Hem is niet duidelijk waarom er nooit iets is gekomen van het idee waterpompen zo in te richten dat bij het afstromen energie kon worden opgewekt. Ook stuwen in afstromend water bieden zijns inziens de mogelijkheid om energie op te

wekken. Dit zou samen met de waterschappen kunnen worden onderzocht.

De heer SMIDT vindt de nota inhoudelijk en qua leesbaarheid uitstekend. Hij is gecharmeerd van het betrekken van het bedrijfsleven bij de initiatieven. Wel meent hij dat de provinciale regelgeving niet boven het nationale niveau moet uitgaan.

De afgelopen weken circuleerde het bericht dat het Ministerie van VROM voornemens is waterkracht uit te sluiten voor groenestroomcertificaten, omdat er te veel uit het buitenland komt. De mogelijkheden met warmtepompen worden dan echter ook beperkt. De nota is terughoudend over het gebruik van aardwarmte, onder andere met het argument van wateronttrekking. Dergelijke systemen pompen volgens hem het water dat wordt opgepompt ook weer terug. Hij vindt zo'n installatie op een afgelegen locatie beter dan een gasleiding.

PV-energie vergt enorme investeringen. Hij wijst erop dat vervanging van alle beeldschermen door platte beeldschermen evenveel resultaat oplevert. Hij is nog niet zo overtuigd van het panacee zonne-energie. Wat biomassa betreft, wijst hij op koolzaadolie. Biodiesel wordt op aandrang van de VVD-fractie in de Tweede Kamer fiscaal gefaciliteerd. Hij ziet daar wel perspectief in.

Hij zou graag enig zicht hebben op de financiële consequenties van de regulerende energiebelasting-korting. Met dat geld kan misschien meer worden gedaan aan energiebesparing. Het lijkt er nu op dat door middel van groene stroom inspanningen wat gemakkelijk worden afgekocht. Bovendien zal als waterkrachtstroom niet meer meetelt het aanbod van groene stroom zeer krap worden. Ten slotte herinnert hij aan suggesties van GroenLinks inzake energieneutrale bedrijventerreinen.

De heer SMIT vindt de nota een heel goede aanzet, met vele goede voornemens. Hij merkt op dat indirecte energie, de energie die wordt gebruikt bij de verwerving van grondstoffen en producten, de helft van het totale energieverbruik betreft. Energiebeleid moet daarom heel integraal zijn. Omdat dit zo gecompliceerd is, hebben alle energiemogelijkheden van de overheid uit het verleden, met reductiedoelstellingen enz., tot nu toe niet het resultaat opgeleverd dat men ervan verwachtte.

Men moet niet beginnen met energiebesparing maar met het voorkomen van energiegebruik. Als bijvoorbeeld enkele scholen worden gefuseerd tot één grote school roept dat meer transport op. Op zulke dingen wordt niet gelet bij besluitvorming daarover. Nadat zoveel mogelijk is gedaan aan voorkoming van en besparing op energiegebruik kan aan de resterende vraag met duurzame energie of op een efficiënte wijze met fossiele brandstof worden voldaan. Voor een daling van de CO₂-productie met 6% in 2010 ten opzichte van het niveau 1990 is een reductie van de autonome ontwikkeling van het energieverbruik met 40% noodzakelijk, terwijl het verbruik thans stijgt. Daarvoor is een enorme krachtsinspanning nodig. Het is ook alleen haalbaar bij een heel integrale aanpak.

Hij acht een veel strengere handhaving van de maximumsnelheden in het verkeer noodzakelijk. Omdat 40% van de ritten korter dan 5 km is, moeten ritten over een korte afstand worden teruggedrongen. Er is meer aandacht nodig voor de infrastructuur voor scheepvaart en railvervoer. In 1920 was de railinfrastructuur in Drenthe veel omvangrijker dan tegenwoordig. Biomassa is in de meeste gevallen niet als duurzame energie aan te merken, want de energiebalans is negatief, doordat er veel energie nodig is voor teelten en transport. In de landbouw is er vooral veel indirect energieverbruik. In de akkerbouw gaat 80% van het indirecte verbruik op aan de productie van stikstofkunstmest. De energiebalans van de gangbare landbouw is negatief.

Ook is het de vraag of teelt in verwarmde kassen met assimilatieverlichting wel duurzaam is. Hij wil de mogelijkheid van kleinschalige windenergie, vooral in het buitengebied, openhouden. Hij vraagt wat het college vindt van de plannen voor een windpark in de gemeente Emmen. Voorts vraagt hij of de VROM-bijdrage klimaatbeleid nog boven op het nu voorgestelde budget komt. Monitoring dient zijns inziens op basis van het verbruik plaats te vinden.

De heer GAASBEEK dankt de fracties die hem in de gelegenheid stellen al voor zijn beëdiging in de commissievergadering te participeren. Hij vindt dat de Nota energiebeleid sterk technocratisch van aard is. Hij vindt het knap om zo'n stuk aan te bieden voor een half miljoen per jaar. Voor een dorp zou dat een mooi bedrag zijn om energievoorzieningen aan te schaffen, maar voor een hele provincie is het een druppel. Hij wijst op het emancipatorische karakter van de energienota die in Limburg aan de orde is. Daarin wordt uitgegaan van vijf basislevensbehoeften: water, voedsel, licht, warmte en communicatie. Het leven is energie. Iedereen is ervan afhankelijk. Energievoorziening is dus een nutsvoorziening, die in handen moet blijven van de overheid. Als de privatisering doorgaat, bestaat het risico dat fossiele brandstoffen tegen dumprijzen beschikbaar komen en dat er dan roofoverval wordt gepleegd of koppelverkoop met moderne communicatietechnieken plaats vinden.

De overheid moet kunnen bepalen welke soort energie wordt aangeboden en hoe die wordt geproduceerd. Hij is van oordeel dat de provincie niet veel meer mogelijkheden heeft dan in de nota zijn aangegeven.

De heer VAN DER SCHOOT leest in de nota dat de komende liberalisering van de energiemarkt wordt benut om doelstellingen van duurzame energie te verwezenlijken. Hij vraagt welke invloed de provinciale overheid nog heeft om de liberalisering als zodanig tegen te gaan. Vervolgens vraagt hij hoe met andere provincies zal worden samengewerkt. Gezamenlijk investeren en plannen uitvoeren leidt zijns inziens tot meer kostenbesparing en wellicht ook tot meer energiebesparing. Hij mist een bepaalde managementstructuur voor de planning. Hij vreest dat de nota zal leiden tot een ongelofelijk overlegcircuit, dat waarschijnlijk veel energie kost en minder oplevert. Omdat er geen prioriteiten worden gesteld, dreigt een zekere versnippering en wellicht een zinloze competitie met andere provincies. De grenzen van de cofinanciering worden niet aangegeven. Hij pleit voor een studie naar de moge-

lijkheden van gebruikmaking van waterniveaunderschillen.

Het Noordelijk Energieplatform kan zijns inziens aan waarde winnen als ook de gebruikers worden vertegenwoordigd. Men moet zich hoeden voor bureaucratie, als men geen energie wil verspillen. De provincie moet niet te veel aandacht hebben voor de eigen rol in plaats van voor het resultaat. Het overlegcircuit overziende vraagt hij om een prognose van de inzet van menskracht. De prognose op blz. 46 lijkt hem niet erg realistisch. BLOW-verordeningen zouden moeten worden aangescherpt met energiebesparende en geluidsisolerende bepalingen.

Hij zou graag weten of de Nota energiebeleid samenhang vertoont met het Meerjarenuitvoeringsprogramma verkeer en vervoer.

De heer POPKEN beschouwt de nota als richtinggevend. Hij meent dat alle facetten van de energiemarkt aan de orde zijn gekomen. Hij stelt vast dat de invoering van windenergie wel erg langzaam gaat in Drenthe. Molens van maximaal 25 meter hoogte zijn naar zijn oordeel niet meer van deze tijd.

De heer KUIPER zegt dat in de opvattingen van GroenLinks de relatie tussen energie en ruimtelijke ordening essentieel is. Hij zou graag een nog grotere ambitie van de provincie zien. Hij spreekt zijn complimenten uit voor de poging om de verantwoordelijkheid van de provincie concreet te maken.

De klimaatverandering leidt er naar zijn mening toe, dat moet worden nagedacht over de ruimtelijke ordening in Drenthe. Bij de in de beleidsbrief opgesomde aandachtsvelden mist hij de energieproducenten. Hij zou graag zien dat in de tekst werd opgenomen dat er milieuvriendelijk moet worden geproduceerd.

Hij sluit zich aan bij de opmerkingen van D66 over een integraal energiebeleid. De relatie tussen energiebesparing en fossiele brandstoffen moet goed in kaart worden gebracht. Soms kosten als besparing bedoelde voorzieningen juist meer energie, bijvoorbeeld als mensen spaarlampen in de tuin de hele nacht laten branden. Er zou op een of andere manier een limitering van het gebruik van fossiele brandstoffen tot stand moeten komen.

Om op mobiliteit te besparen denkt hij aan banenruil. Daarvoor is samenwerking tussen provincies en met gemeenten noodzakelijk. Het idee kan worden gekoppeld aan het vervoersmanagement voor bedrijventerreinen. Hij schat dat door banenruil 10% mobiliteit kan worden gespaard.

De heer ZOMER vindt dit wel erg simplistisch. Men kiest een baan niet alleen met het oog op de mobiliteit, maar ook vanwege de arbeidsomgeving, de perspectieven die worden geboden enz.

De heer KUIPER heeft toch al heel wat positieve reacties op dit idee gehoord. Onbedoelde neven-effecten van schaalvergroting kunnen er mee worden omgebogen. D66 gaf al een voorbeeld. Windenergie kan zijns inzien worden ingezet in meer gebieden, bijvoorbeeld in de Veenkoloniën.

De heer JONKER vreest voor horizonvervuiling daar.

De heer KUIPER vindt dat men voorzichtig moet zijn met grote windmolenparken, maar bepaalde gebieden zijn ervoor geschikt. Een koppeling van energievormen op bedrijventerreinen biedt vaak de beste resultaten. Hij voelt wel voor een voorbeeldproject Nulenergie bedrijventerrein van de provincie. Er zou ook per gemeente naar zo'n terrein kunnen worden gestreefd, gecoördineerd door de provincie en met Europese subsidies.

Hij pleit ervoor in het vervoersplan voor de provincie medewerkers de kilometervergoeding voor het autogebruik te verlagen, maar het carpoolen te belonen. Er zou een fietsvergoeding van 23 cent per kilometer moeten komen.

Veel mensen en veel gemeenten komen met eigen initiatieven, waarop de provincie kan inspelen met een bottom up-benadering. Bestemmingsplannen en verkeers- en vervoersplannen moeten worden getoetst op energie-effecten. De nieuwbouw zou naar zijn opvatting veel dwingender kunnen worden begeleid met energieprestatienormen, zoals al enkele tientallen jaren gebeurt in Schiedam.

Een bepaalde vorm van glastuinbouw zonder gebruikmaking van fossiele brandstoffen is mogelijk. Ook hier zou de provincie een voorbeeldproject kunnen steunen.

De heer HORNSTRA is blij dat een activiteitenprogramma aan de nota is toegevoegd, want daarmee wordt een aardig inzicht gegeven in alle stappen die worden voorgesteld om anders met energie om te gaan. Hij is blij met de constatering dat er een verandering van beleid noodzakelijk is. Hij kan goed leven met de aangegeven prioriteiten. Er is duidelijk een intensiveringsslag nodig, in zijn ogen van een grotere omvang dan nu wordt voorgesteld. Hij vindt dat de nota de geest van een mooi spel ademt, degelijk is en wat ambitieuzer zou moeten zijn. Het is voor hem de

vraag of de CO₂-uitstoot op deze wijze wel voldoende wordt teruggedrongen.

Hij vraagt waarom het minimaal noodzakelijke bedrag structureel wordt vrijgemaakt en niet meer. Hij spreekt zijn zorg uit over de ontmanteling van WKK-installaties, een rechtstreeks gevolg van de liberalisering. Hij vindt het een prima idee om met de gemeenten en de energieleveranciers om de tafel te gaan zitten. Hij verzoekt om de herkomst van de energie bij die gesprekken aan de orde te stellen. Hij is benieuwd hoe het college denkt over de mogelijkheid van één Drentse energiemaatschappij.

Is het niet wenselijk dat de eigen organisatie zonder voorbehoud duurzame energiebronnen gaat gebruiken? Hij denkt aan een terugverdientijd van tien tot vijftien jaar. Waarom wordt er niet gestreefd naar 100% groene energie voor de provinciale instellingen?

Hij heeft de indruk dat duurzaam ondernemen te veel op vrijwillige basis moet plaatsvinden. Het project Duurzaam Drenthe zou alleen op basis van de resultaten mogen worden stopgezet. Hij vraagt of het mogelijk is voor nieuwe bedrijventerreinen uit te gaan van de nuloptie.

Het uitgangspunt van het college is blijkbaar, dat de toenemende mobiliteitsbehoefte als maatschappelijk verschijnsel niet is te beïnvloeden. De provincie kan dan wel meteen ophouden.

De heer SMIDT meent dat de minister van verkeer en waterstaat de opvatting dat de mobiliteitsbehoefte niet is te beïnvloeden ook uitdraagt.

De heer HORNSTRA is het niet altijd eens met de eigen minister. Hij vindt het een slecht uitgangspunt.

De heer JONKER merkt op dat het energieverbruik voor mobiliteit maar een klein deel van het totaal is.

De heer HORNSTRA vreest dat de toenemende mobiliteit onder andere voortkomt uit de privatisering in het openbaar vervoer, waardoor alleen de rendabele lijnen overblijven. Veel mensen op het platteland zien daarom om naar ander vervoer. Hij vindt de platte kilometerheffing die de Milieufederatie voorstelt geen goed idee om de mobiliteit terug te dringen.

Het verbaast hem dat het college de moed heeft om de baanverlenging voor Eelde in verband te brengen met energiebesparing.

In de bouw kan nog veel aan energiebesparing worden gedaan. Hij vraagt waarom het onderzoek naar de haalbaarheid van de combinatie van energieteelt, landbouw en recreatie niet

plaatsvindt. Hij is het niet eens met de heer Kuiper dat de glastuinbouw uit de provincie zou moeten verdwijnen.

De heer KUIPER vindt assimilatiebelichting in kassen geen duurzame vorm van tuinbouw, maar hij acht glastuinbouw wel degelijk verantwoord mogelijk.

De heer HORNSTRA vermoedt dat het gebruik van biomassa in de glastuinbouw heel wat mogelijkheden biedt. Transport over grote afstand is daar niet nodig.

Vaak wordt gezegd dat zonne-energie te duur is, maar men kan ook zeggen dat andere vormen van energie te goedkoop zijn. Zonnecellen worden alleen goedkoper als er veel gebruik van wordt gemaakt. Daarvan gaat nu gebruikgemaakt worden voor alle dorpshuizen in Fryslân. Drenthe zou dat voorbeeld kunnen volgen. Hij pleit voor een extra stimulans voor het gebruik van zonnecellen. Er lijkt bij Coevorden een park voor windenergie te komen. Zijns inziens is er in de staten een meerderheid om, onder randvoorwaarden als inpassing in het landschap, op meer plaatsen windmolens toe te staan. Hij denkt zelf vooral aan oude en nieuwe bedrijventerreinen. Hij suggereert het college de mogelijkheden tot energiebeleid in buitenlandse partnergemeenten van Drentse gemeenten eens te inventariseren. De provincie zou kunnen coördineren. Hij mist voorstellen tot gerichte voorlichting.

De VOORZITTER geeft aan dat enkele leden veel langer hebben gesproken dan was voorzien. Daardoor ontstaan problemen met de uitgetrokken tijd. Zij verzoekt de leden het zoals afgesproken te melden als zij langere tijd nodig denken te hebben.

De heer HOLMAN stelt voor dat de gedeputeerde alleen op essentiële zaken ingaat en de detailvragen laat liggen.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De heer DIJKS dankt de commissie voor de positieve ontvangst van de nota. Hij dankt ook de ambtelijke organisatie, die er veel tijd en energie in heeft gestopt.

Hij verzekert dat de provincie alle aanbevelingen die zij aan de Drentse burger doet ook voor de eigen organisatie serieus neemt. Waar de provincie dwingende bevoegdheden heeft zal zij daarvan gebruikmaken om de voorstellen uit de

Nota energiebeleid te verwezenlijken. Dat gebeurt niet door plannen die al rond zijn te toetsen, maar vooral door in het voortraject de partners te wijzen op de insteek van de provincie. Dat blijkt uitermate positief te werken.

Het beleid voor duurzame bedrijventerreinen heeft al resultaat. Nieuwe terreinen worden duurzaam ingericht. Bedrijven en gemeenten zien zelf ook kansen voor windenergie op bestaande en nieuwe bedrijventerreinen. De gemeenteraad van Coevorden heeft inmiddels een voorstel voor een windenergiepark gekregen. Het ziet ernaar uit dat men daar de landelijke doelstelling in één keer kan halen. Zo mogelijk zullen voor andere bedrijventerreinen nieuwe voorstellen worden gedaan, die getoetst zullen worden aan de ruimtelijke mogelijkheden.

In Emmen zijn er ambitieuze plannen voor de uitbreiding van het tuinbouwcentrum. Het college zal zich inzetten om het energieverbruik daar tot een minimum te beperken. Het gebruik van biomassa is daarbij een belangrijk element, maar er zijn ook mogelijkheden als ondergrondse warmteopslag. Er is een onderzoek naar biomassa gaande, waarover over niet al te lange tijd een notitie zal verschijnen.

De heer HORNSTRA vraagt waarom het college niet ambieert om wat het gebruik van biomassa betreft koploper te worden.

De heer DIJKS merkt op dat in de nota een combinatie van maatregelen wordt voorgesteld. Hij wil niet eenzijdig inzetten op een van de mogelijkheden. Als biomassa kansrijk blijkt, zal er zoveel mogelijk gebruik van worden gemaakt. Warmteopslag in de ondergrond lijkt vooral effectief als het grootschalig gebeurt.

Er is vooralsnog gekozen voor een post van een gulden per inwoner van Drenthe, omdat dit een redelijk bedrag lijkt en in de begroting is in te passen. Voor goede initiatieven die in het vervolgtraject aan de orde komen kunnen desnoods solitaire voorstellen worden gemaakt. Hij meent dat met drie keer een half miljoen een stevig ambitieniveau kan worden bereikt. Hij heeft daarbij voorkeur voor stimuleren, omdat de provincie daar goede ervaringen mee heeft. Niet overal zijn de mogelijkheden even groot.

Voor duurzaam bouwen ligt een nieuw voorstel op de plank. Het provinciaal bestuur werkt graag mee aan een convenant. Met de milieuwethouders is afgesproken dat daarop steviger wordt ingezet dan tot nu toe.

Overlegstructuren als het Noordelijk Platform zullen worden gebruikt om te voorkomen dat Drenthe op een eiland opereert. Bij het milieu-

overleg van het SNN wordt ook Overijssel betrokken. Ook het Noordelijk Energieplatform en de commissie-Baan besteden er aandacht aan. Hij heeft de pest aan bureaucratie, maar er zijn nu eenmaal structuren nodig voor effectief overleg.

De heer VAN DER SCHOOT wijst erop dat door delegatie veel energie kan worden bespaard.

De heer DIJKS acht de menskracht waarin is voorzien toereikend om de nota uit te voeren. Hij verwelkomt initiatieven uit de sectoren, bijvoorbeeld in de landbouwsector de inzet van koolzaad.

Het Uitvoeringsprogramma verkeer en vervoer en de energienota lopen niet helemaal synchroon, omdat het uitvoeringsprogramma al enige tijd oud is. Waar hij het kan beïnvloeden zal hij dat niet laten. Een combinatie van warmtewinning uit asfalt en de baanverlenging van Eelde kan tot milieurendement leiden. Overigens is dat afhankelijk van nog in ontwikkeling zijnde technieken.

De heer KUIPER vindt het paradoxaal dat landelijke initiatieven inzake energie uit asfalt leiden tot een baanverlenging voor Eelde. Hij vraagt om een wat uitgebreider overzicht van mogelijke locaties.

De heer DIJKS zegt dat de ontwikkeling van de techniek nog niet zodanig is dat er in Drenthe al projecten zouden kunnen worden gestart. Het lijkt hem niet zinvol om nu al locaties aan te wijzen, maar hij zal er zeker alert op zijn.

Het volgend jaar wordt een voorstel gedaan voor het aanschaffen van energiezuinige apparatuur voor de provincie. Daarmee kan burgers en bedrijven een goed voorbeeld worden gegeven, waarbij concreet wordt aangegeven hoeveel energie wordt bespaard.

Er zijn veel mogelijkheden tot communicatie. Overwogen wordt op de website van de provincie een energiepagina te koppelen, waar de actuele stand van zaken wordt aangegeven en links kunnen worden gelegd met andere partijen en organisaties.

Allerlei suggesties die zijn gedaan worden meegenomen. De ene zal wat gemakkelijker zijn uit te voeren dan de andere.

TWEEDE TERMIJN

De heer OOSTERWIJK meent dat een deel van de commissie zijn inbreng goed heeft begrepen.

De VOORZITTER verzoekt de commissie om niet meer op details in te gaan. Het college heeft beloofd alle suggesties mee te nemen.

De heer HORNSTRA herhaalt dat het ambitieniveau van de nota wat hem betreft wel wat hoger had mogen zijn, zeker voor de lange termijn.

De heer KUIPER weet dat de gemeente Emmen voor de glastuinbouw hoog inzet op een groen karakter en middelmatig op energiemogelijkheden. Hij verzoekt het college, het hoge ambitieniveau van de provincie op energiegebied kenbaar te maken aan de gemeente Emmen.

Er zijn vele mogelijkheden voor zonne-energie, maar hij wil ervoor waken dat in Drenthe veel zonnecellen worden weggezet zonder dat er een koppeling met het gebruik wordt gemaakt. Bij een integraal gebruik van zonne- en windenergie en biomassa en bij besparing van energie en koppeling van energiestromen heeft zonne-energie een grote kans.

De heer POPKEN is het bekend dat in de agrarische sector veel belangstelling bestaat voor solitaire windmolens. Hij meent dat molens van 25 meter te laag zijn om rendabel te zijn.

De heer VAN DER SCHOOT heeft maar heel summier antwoord gekregen. Ter wille van de tijd zal hij zich beraden wat hem verder te doen staat.

De heer SMIT beklemtoont dat het indirecte energiegebruik en het voorkomen van energiegebruik evenzeer van belang zijn voor een goed energiebeleid. Over de CO₂-uitstoot heeft hij niets gehoord. Hij vindt deze punten zo belangrijk, dat hij als hij er niets over hoort niet bij voortaan met de nota kan instemmen. Hij vreest dat de provincie dan ondanks een goede instelling de eigen ambities niet zal halen.

De heer SMIDT wil met het inkopen van groene stroom niet verder gaan dan 50%. Zijn fractie kiest graag voor zichtbare maatregelen, omdat de communicatie daarover gemakkelijk is. Hij heeft geen inzicht in de consequenties voor de REB-systematiek (regulerende energiebelasting). De overheden moeten voortaan niet alle groene energie voor de neus van de burger weggooien. Hij vindt de sociaal-economische problematiek van Emmen belangrijker voor het opzetten van de glastuinbouw dan de energieproblematiek, maar hij steunt de ondergrondse warmteopslag zeer.

Individuele initiatieven voor het gebruik van aardwarmte mogen zijns inziens niet geremd worden door een discussie over de kwetsbaarheid van de Drentse bodem voor boringen. Hij meent dat er ruimte is voor het opwekken van windenergie, maar er moet nog gediscussieerd worden over de ruimtelijke inpassing.

De heer JONKER lijkt de opwekking van energie door middel van waterkracht heel belangrijk.

De heer BAAS vraagt of aangegeven kan worden waar voor de provincie Drenthe nu eigenlijk de meeste kansen liggen.

De heer VAN DER SCHOOT hoort dat anderen toch terugkomen op vragen die zij in eerste termijn hebben gesteld. Hij vraagt of het niet beter is de nota even aan te houden, zodat er een uitgewerkt antwoord kan komen.

De heer DIJKS hoopt in tweede termijn voldoende antwoord te kunnen geven. Hij deelt mee dat met de gemeentebesturen overleg wordt gepleegd hoe er gezamenlijk energie kan worden ingekocht. Vervolgens zal met Essent en Rendo bekeken moeten worden welke mogelijkheden er zijn om in Drenthe duurzame energie te ontwikkelen, zodat niet alle energie massaal moet worden ingekocht. De oprichting van een Drentse energiemaatschappij is dan nog een brug verder. Het aankopen van 50% groene stroom door de provincie lijkt hem een forse stap. De effecten van de REB zijn nog niet geheel duidelijk, maar 100% groene stroom zou aanzienlijk meer kosten. Het college wil dat geld anders besteden, bijvoorbeeld door het gebruik van zonne-energie voor de verlichting van straten en kanalen. Enkele weken geleden bezocht hij de Europese milieuconferentie. Vooral uit de nieuw toetredende landen is er veel belangstelling voor samenwerkingsverbanden. Op termijn zullen daarover voorstellen worden gedaan.

Er is een landelijke regeling voor duurzaam energiegebruik in de glastuinbouw. De gemeente Emmen maakt daarvan optimaal gebruik. Zonne-energie kan, zoals de heer Kuiper zei, het best in combinatie met andere energiebronnen worden gebruikt. Wellicht is zonne-energie duur, maar als de vraag ernaar niet stijgt, wordt het nooit goedkoper. De provincie zal geen afwachtende houding aannemen, maar proberen partijen te enthousiasmeren en tot investeringen te brengen.

In 1998 is een integrale aanpak van het energiebeleid afgesproken. Het college wil op een heel vroeg moment in de planvorming al komen tot

energieprestatieafspraken en wil de betrokkenen voorzien van informatie. Vooral de gemeenten, die de bestemmingsplannen vaststellen, zullen daar in een vroegtijdig stadium rekening mee moeten houden, maar het geldt bijvoorbeeld ook voor plannen voor verkeer en vervoer.

Naar aanleiding van de discussie over het windpark Coevorden heeft het college uitgesproken, geen voorstander te zijn van het plaatsen van solitaire windmolens bij boerderijen. Hij heeft eigenlijk alleen van de heer Popken vandaag gehoord dat die dat wel wil. Of windmolens op bedrijventerreinen kunnen worden geplaatst zal een ruimtelijke afweging zijn. Over de hoogte hoeft vandaag niet te worden gesproken. Het indirecte gebruik van energie en voorkoming van energieverbruik zijn zeker belangrijke punten, maar de provinciale arm reikt niet zover. Waar dat kan zal de provincie haar visie uitdragen. Zij heeft echter geen invloed op bijvoorbeeld de productie van apparaten, maar alleen op de aanschaf daarvan. Over de reductie van CO₂ zou een heel technische discussie moeten worden opgezet. De provincie probeert haar taak ter reductie van CO₂ goed uit te voeren.

De heer KUIPER dringt erop aan, dat ook op andere beleidsterreinen de consequenties van de Nota energiebeleid worden getrokken. Hij hoort graag de harde uitspraak dat de nota een raamwerk is voor het provinciale beleid.

De heer DIJKS roept de heer Kuiper op niet zo zeer op zijn woorden te letten als wel naar zijn daden te kijken. Hij verwijst naar de nota's over wonen en over bedrijventerreinen. Hij hoopt een hoog ambitieniveau te kunnen verwezenlijken, maar de lat moet niet zo hoog worden gelegd dat men op voorhand al weet dat men er niet overheen komt.

Hij wijst de heer Smidt erop, dat in Drenthe ook een bodembeschermingsbeleid wordt gevoerd. Ondergrondse warmteopslag mag daarmee niet conflicteren. De provincie zal nagaan of er van ondergrondse warmteopslag gebruik kan worden gemaakt.

Een noordelijk energieplatform is een mogelijkheid om met het SNN en wellicht Overijssel een stevig draagvlak voor het energiebeleid te maken.

In het periodiek overleg met de waterschappen zullen de mogelijkheden tot het winnen van energie uit waterkracht op de agenda worden gezet. Een gedifferentieerde aanpak biedt naar zijn inzicht de beste kansen voor het energiebeleid in Drenthe.

De VOORZITTER stelt vast dat het statenstuk als een B-stuk naar de staten wordt doorgeleid.

9. Statenstuk 889, Duurzame herinrichting Noorderpark te Meppel: "Welkom in mijn achtertuin"

Mevrouw STOEL leest dat het plan prima past in het provinciale bestuursprogramma. Bij medefinanciering door de provincie mist ze een duidelijk toetsingscriterium. Op deze wijze is gevaar voor precedentwerking aanwezig. Zij gaat ervan uit dat het ontwikkelen van dit soort plannen in principe gemeentelijk beleid is.

De heer BENNING meent dat financiering uit de Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing-gelden meer voor de hand ligt dan financiering uit het Fonds flexibel beleid. Indien het duurzaamheidsaspect primair is, had de provincie daarvoor een ander potje beschikbaar gehad. Ook hij vraagt daarom welk criterium eigenlijk wordt toegepast.

De heer ZOMER sluit zich bij de voorgaande sprekers aan, want eigenlijk is het plan puur gemeentelijk beleid. Het werk is overigens al bijna klaar, maar kennelijk moest er nog een financieel gat gevuld worden.

De heer KUIPER vindt het plan sympathiek, maar vraagt zich af of het wel haalbaar is voor zeven ton. Het project heeft een voorbeeldfunctie voor communicatie. Hij is heel benieuwd met wie er eigenlijk wordt gecommuniceerd.

De heer SLUITER vindt het plan ook sympathiek, maar vraagt zich af of de financiering ervan wel een taak van de provincie is. Bovendien is de uitvoering al een eind op streek, dus kan de provincie nog iets inbrengen? Zijn er verwachtingen gewekt bij de gemeente Meppel? Hij vindt sommige argumenten er met de haren bijgesleept. Hij vraagt zich af wat een verhoging van de leefomgeving is.

Mevrouw KEMPE vraagt waaraan de twee ton voor kosten voor de provincie eigenlijk worden besteed.

De heer VAN DER SCHOOT vindt de toelichting nogal summier. Hij beschouwt het plan ook als een zaak voor de gemeente. Hij vindt de argumentatie getuigen van een soort welzijnslyriek. Onder punt 1.6 van de argumenten leest hij dat de mogelijkheden voor ecologisch beheer en milieueducatie worden vergroot, terwijl in de bij-

lage staat dat natuureducatie en ecologisch beheer om budgettaire redenen in het huidige plan geen aandacht krijgen.

De heer GAASBEEK is ter plekke gaan kijken. De herstructurering van de wijk Haveltermade moet een voorbeeldfunctie krijgen. Het park is gesitueerd in die wijk, waar 10% van de Meppelers wonen, waaronder veel allochtonen. Facetten die bij het project aandacht krijgen zijn: jeugdvoorzieningen, ouderenparticipatie en veiligheidsvoorzieningen. Er is sprake van een integrale aanpak van de wijk. Hij is heel positief over het project.

De heer ZOMER meent dat een project in dat kader bij de provincie kan worden aangekaart als elementen als leefbaarheid, veiligheid enz. aan de orde zijn. Nu wordt er echter het etiket duurzaamheid op geplakt.

De heer GAASBEEK heeft altijd gepleit voor samenwerking van provincie en gemeenten. Veel uitgangspunten voor het provinciale beleid zijn in dit project terug te vinden.

De heer DIJKS erkent dat het project een gemeentelijke taak is. In een aantal gevallen lukt het ISV-gemeenten echter niet om met beschikbare middelen de zaken rond te krijgen. Straks komt een voorstel aan de orde voor Hoogeveen, waar sprake is van ernstige bodemvervuiling. In Meppel gaat het om een wijk die jarenlang is verwaarloosd. Bewoners en gemeente zijn samen tot een goede opzet gekomen. Naast ecologie en economie is het sociale aspect een van de pijlers waaraan het duurzaamheidselement wordt getoetst. Dat sociale aspect is voor het college doorslaggevend geweest. Natuureducatie en ecologisch beheer kregen in het oorspronkelijke plan onvoldoende aandacht. Daarom wil het college meedoen. Vooral de erbarmelijke staat waarin de wijk verkeert heeft het college doen besluiten om f 200.000,- beschikbaar te stellen. Ook al is al met het project begonnen, het geld is toegezegd behoudens goedkeuring door de staten. In september is begonnen, omdat men voor de winter klaar moet zijn. Al worden de woningen gerenoveerd, als het park verloederd is, blijven het woon- en leefklimaat onaantrekkelijk. Er moet voor worden gezorgd dat de communicatie, wellicht gekoppeld aan blijvende milieueducatie, een wederkerige activiteit is. In het verleden zijn aan Emmen, een rechtstreekse ISV-gemeente, op een andere manier al met provinciale gelden bijdragen geleverd voor een revitaliseringsproject. Het college wil als het

meer van dergelijke creatieve voorstellen krijgt daaraan graag meewerken.

TWEEDE TERMIJN

Mevrouw STOEL vindt het stuk heel helder. De gedeputeerde hield een warmhartig pleidooi. Toch vraagt zij zich af of niet wat duidelijker criteria kunnen worden gesteld om dit soort aanvragen te toetsen.

De heer DIJKS merkt op dat er goed is getoetst aan de duurzaamheidscriteria.

De heer BENNING twijfelt niet aan nut en noodzaak van het project, maar in Leren voor Duurzaamheid staat dat het moeilijk is voldoende projecten te vinden die voldoen aan de brede definitie voor projecten voor duurzaamheid. Hij meent dat die basis voor financiering beter is dan het Fonds flexibel beleid. Het project zou ook gedeeltelijk daaruit gefinancierd kunnen worden.

Voor de heer ZOMER is niet duidelijk wat de heer Dijk bedoelt met toetsing aan het duurzaamheidsprincipe.

De heer KUIPER is blij met de link die de heer Dijk legt tussen duurzaamheid en sociaal beleid. Hij vraagt zich af of er niet een spin-off-effect kan worden bereikt als er wat meer geld beschikbaar komt.

De heer SLUITER houdt de nodige aarzelingen. Hij wil het statenstuk bespreken in zijn fractie.

Mevrouw KEMPE gaat akkoord met het statenstuk, al blijft zij problemen houden met de financiering.

De heer VAN DER SCHOOT wil er nog een keer over spreken met zijn fractie. Misschien kan de gedeputeerde in de tussentijd schriftelijk nog op enkele vragen ingaan.

De heer DIJKS acht in dit geval het sociale aspect doorslaggevend om het project te steunen. De post voor Leren voor Duurzaamheid heeft een andere bestemming, namelijk educatie. Die post is niet bedoeld om in dergelijke projecten te investeren. Wel kan enig geld voor Leren voor Duurzaamheid worden besteed voor een blijvende educatie na realisering van het project.

De heer VAN DER SCHOOT wil de gedeputeerde niet ontzeggen, dat het project van groot soci-

aal belang is, maar daarmee is het stuk niet onderbouwd.

De heer DIJKS komt zulke problemen vaker tegen bij een onderbouwing. Hij meent voldoende aangegeven te hebben waarom een financiële bijdrage nodig is. De criteria die zijn gebruikt zijn niet willekeurig. Het sociale aspect is er een van. Hij wil niet weglomen voor dat aspect als ook andere gemeenten met dergelijke voorstellen komen. De commissie kan ook uitspreken dat zij alleen economische aspecten van duurzaamheid getoetst wil zien, maar sociale niet.

De VOORZITTER stelt vast dat een aantal leden hun fractie nog willen consulteren. Het statenstuk gaat als B-stuk naar de staten.

10. Statenstuk 893, Baggerproject Zuidlaardermeer

De heer ZOMER stelt dat voor de vaarrecreatie meer nodig is, zoals kwalitatief goede facilitaire voorzieningen. Hij is er teleurgesteld over dat "Het Drentse Landschap", in tegenstelling tot het Gronings Landschap, niet meedoet, omdat het meent geen direct belang te hebben.

De heer BENNING spreekt zijn complimenten uit voor de voortvarende aanpak van het project. In het plan van aanpak staat dat door een wijziging van het plan de kosten hoger of lager kunnen worden dan acht miljoen. Er staat echter ook in dat het plan niet duurder dan acht miljoen mag worden. Wat is de uiteindelijke conclusie?

De heer DE HAAS hoopt dat "Het Drentse Landschap" zijn standpunt heroverweegt. Hij vraagt of misschien enkele decennia na deze werkzaamheden er wederom moet worden gebaggerd.

De heer GAASBEEK vraagt of de cofinanciers allemaal al hebben ingestemd met het project, of er voldoende garanties zijn dat het meer niet spoedig weer dichtslibt en of al iets bekend is over de opslag van verontreinigd slib.

Mevrouw KEMPE ontwaart een zekere spanning tussen enerzijds de toename van vaarrecreatie en toerisme en anderzijds de verbetering van de waterkwaliteit. Het bedrag van acht miljoen is een richtbedrag. De provincie Drenthe betaalt 8% van de uiteindelijke kosten. Dat kan dus meer worden dan de nu gevraagde f 640.000,--. Niet alle partners hebben al een toezegging gedaan. De Interdepartementale Commissie Economische Structuurversterkingbijdrage en de Europees

Fonds Regionale Ontwikkelingbijdrage moeten nog worden aangevraagd. Zij vraagt of het plan nog wel doorgaat als er partijen afhaken.

De heer SLUITER ziet een zekere spanning tussen enerzijds toerisme en recreatie en anderzijds de natuurontwikkeling. Hij vraagt of het college een begrenzing voor een van beide elementen ziet.

De heer VAN DER SCHOOT vindt het voorstel een prima voorstel. Dat de verschillende partners schriftelijke toezeggingen hebben gedaan, zodat zij aan hun toezeggingen kunnen worden gehouden, spreekt hem zeer aan. Hij suggereert om tot een vaarcircuit tussen Zuidlaardermeer, Paterswoldemeer, Leekstermeer en Schildmeer te komen. Het af te voeren slib kan wellicht worden gebruikt voor wegenbouwprojecten.

De heer KUIPER maakt uit de stelposten op, dat er nog onzekerheid is over de kwaliteit van het slib. Als het slib verontreinigd blijkt te zijn, wordt het bedrag van acht miljoen wellicht zeer fors overschreden. Hij vraagt wat er in zo'n geval gebeurt.

Op blz. 8 van het plan van aanpak is sprake van informatieavonden, terwijl in de beleidsbrief staat dat de rubriek communicatie niet van toepassing is.

Mevrouw STOEL vraagt hoe lang men na de uitvoering van dit baggerproject weer vooruit kan.

De heer DIJKS deelt mee dat uitdrukkelijk is afgesproken dat de kosten niet hoger mogen zijn dan acht miljoen. Bij tegenvallers zal de tering naar de nering moeten worden gezet. Hij is hoopvol gestemd dat de toezeggingen door de cofinanciers worden nagekomen. "Het Drentse Landschap" draagt niet financieel bij, maar zal gronden beschikbaar stellen voor de opslag van slib. Het geeft in feite een bijdrage in natura. Om te voorkomen dat het Zuidlaardermeer weer dichtslibt wordt de meandering van de Hunze aangepakt, waardoor de slibtoevoer wordt verminderd. Ook dat is een bijdrage van "Het Drentse Landschap". Hij erkent dat er een spanning is tussen recreatie en natuurontwikkeling. Daarom heeft het ook zo lang geduurd voordat men het eens was. Het bedrijfsleven en de gemeente Tynaarlo hebben concrete voornemens ter verbetering van de faciliteiten voor de vaarsport. Er zijn plannen voor nieuwe vaarverbindingen, onder andere naar Emmen.

De VOORZITTER stelt vast dat het statenstuk als A-stuk naar de staten kan.

De vergadering wordt enige tijd geschorst. Mevrouw STOEL vervangt mevrouw Smilde op de voorzittersstoel.

11. Statenstuk 888, Najaarsnota 2001, Beleidsnota 2002 en begroting 2002

Algemeen

De heer GAASBEEK stelt vast dat de prioriteit van het Rijk onderwijs, zorg en veiligheid zijn, maar dat de missie van Drenthe duidelijk anders is. Hij neemt aan dat de missie van Drenthe in Drenthe voorgaat.

De heer VAN DER SCHOOT verkrijgt graag informatie wat voor een soort oninbare schade door derden aan wegen en kanalen wordt veroorzaakt. Voorts verneemt hij graag wat de omvang is van de kosten van de bodemsaneringen waarvoor geen rijksbijdragen zijn te krijgen.

De heer SWIERSTRA bevestigt dat de provincie autonoom is en haar eigen prioriteiten stelt. Er moet natuurlijk wel rekening mee gehouden worden dat voor rijksbeleid wellicht meer middelen beschikbaar komen dan voor ander beleid.

De heer GAASBEEK veronderstelt dat dat geoormerkte middelen zijn.

De heer SWIERSTRA zegt dat de schade aan wegen en kanalen niet altijd inbaar is omdat de daders geen briefje achterlaten. De schade varieert van brandjes tot vernielingen ten gevolge van aanrijdingen.

Waterhuishouding

De heer HORNSTRA heeft op dit moment geen goed zicht op het Waterproject van de WMD op de Molukken.

De heer HAAK vraagt wanneer de evaluatie van de uitgevoerde projecten met betrekking tot verdroging tegemoet kan worden gezien.

De heer KUIPER pleit ervoor bij overstromingen respectievelijk bij de inlaat van gebiedsvreemd water in geval van verdroging de kwaliteit van het water goed te controleren.

Hij stelt het zeer op prijs dat de toezichthoudende rol van de provincie bij het maken van bestemmingsplannen door het uitvoeren van de water-

toets wordt waargemaakt. Hij vraagt hoe dit in de praktijk zal worden gerealiseerd.

De heer GAASBEEK vraagt of nog steeds wordt vastgehouden aan de vroegere stelling dat drinkwater bij voorkeur niet uit oppervlaktewater wordt gewonnen. Voorts vraagt hij hoe het staat met de planvorming voor water conservering in Drenthe. Zijns inziens moet het verzamelen van informatie over ondergrond en grondwater meer prioriteit hebben.

De muskusrattenbestrijding blijft een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid met de waterschappen. Uit de begroting lijkt het echter alsof alleen de provincie hierin een taak heeft.

De heer JONKER vindt het een loffelijk streven om de verdroging tot 2010 met 40% te vermindere(n), maar hij vraagt zich af of de criteria voor verdroging niet eens moeten worden herijkt.

De heer SWIERSTRA zegt dat de politieke situatie op de Molukken nog steeds niet stabiel is. Dat brengt belemmeringen met zich voor de uitvoering van het project. De waterwagens daar rijden nu. Een kleine delegatie van de WMD bestudeert thans de voortgang van het project en probeert een basis te leggen voor vervolgotrajecten. Het zuiveringsschap bewaakte de kwaliteit van gebiedsvreemd water dat wordt ingelaten. Die taak is nu overgegaan naar de waterschappen. Over de inundatie van land bij wateroverlast vindt op het ogenblik een discussie plaats met de agrarische sector, natuur- en milieuorganisaties enz. Eerst het college en vervolgens de staten zullen zich erover moeten buigen als gebieden worden aangewezen voor noodberging en de reguliere waterberging.

Medio volgend jaar moet er een nationaal bestuursakkoord over het waterbeheer 21ste eeuw komen. Het gebruik van de watertoets komt dan aan de orde. De watertoets is onderdeel van de nieuwe verhouding tussen waterbeheer en ruimtelijke ordening. Er komt geen apart wettelijk instrumentarium voor, maar het dient een regulier onderdeel te zijn van de planologische toetsing. Drenthe heeft daarvoor een basis in het POP. Gemeenten en waterschappen zullen in een vroeg stadium van de totstandkoming van een bestemmingsplan moeten overleggen. Het waterschap moet een beheersplan hebben, dat het stevig moet inbrengen in het ruimtelijke ordeningsoverleg met de gemeente. In laatste instantie heeft de provincie een toetsende rol. Als de criteria die het waterschap heeft gesteld voor een goede balans tussen ruimtelijke ordening en waterbeheer onvoldoende zijn nageleefd, zal de provincie daarover overleg moeten plegen en

eventueel tot gehele of gedeeltelijke onthouding van goedkeuring aan het bestemmingsplan moeten overgaan. De provincie heeft al een belangrijke taak bij de goedkeuring van de beheersplannen, de andere kant van het proces. Het waterbeleid zal veel meer sturend worden en veel minder een zaak van technische aanpassing.

De evaluatie van de aanpak van de verdroging in 2002 lijkt een goede gelegenheid om ook de criteria voor verdroging onder de loep te nemen. De wateroverlast van de laatste jaren en de voorziene grotere afvoer van de Rijn zullen zonder extra maatregelen nauwelijks of geen rechtstreeks effect hebben op de verdroging. Daarvoor is de berging veel belangrijker.

Grondwater wordt nog steeds beschouwd als de beste bron voor drinkwater, uit sanitaire en uit financiële overwegingen. Leidt de grondwaterwinning echter tot verdroging, dan moet zij worden teruggedrongen of opgeheven. Aan dat beleid wordt hard gewerkt met de waterleidingmaatschappij. Zo nodig moet worden overgegaan op winning uit het oppervlaktewater.

Het Delegatiebesluit inzake de muskusrattenbestrijding wordt thans uitgewerkt. De bijdrage die de waterschappen nu nog betalen verdwijnt straks, want dan doen zij het zelf. De provincie moet dan haar bijdrage aan de waterschappen overmaken. Daarvoor zal een begrotingswijziging noodzakelijk zijn.

Milieubeheer

Mevrouw KEMPE leest in de beleidsnota dat de rol van provincie en MFD ten opzichte van elkaar moet worden verduidelijkt. Zij vraagt wat nu niet duidelijk is in die relatie.

Zij vraagt of het Convenant grondwaterbescherming tussen de WMD en de NLTO om een bepaalde reden wordt beëindigd of dat dit al was voorzien.

De heer JONKER vraagt wat de burgers zullen merken van de sanering door de provincie van de terreinen van de gasfabrieken. Uit het toegezonden bodemsaneringsprogramma krijgt hij niet het idee dat het flink opschiet.

De veiligheidsrisico's bij bedrijven zijn geïnventariseerd. Hij zou graag weten wat daaruit is gekomen. In de najaarsnota staat dat de provincie bevoegd gezag wordt voor bedrijven die consumentenvuurwerk opslaan. Op hoeveel bedrijven zal dit ongeveer betrekking hebben? Kan het provinciaal apparaat die taak op korte termijn aan?

De heer BENNING steunt de insteek dat het bodembeleid conditioneel is waar dat moet en faciliterend waar dat kan. Hij blijft pleitbezorger voor ondergrondse opslag en winning van energie.

Zijn fractie heeft al vaker gevraagd om inzicht in de kosten van het saneren van alle risicovolle riooloverstortputten in Drenthe.

Vervolgens vraagt hij of de loskoppeling van het instrumentarium geluidhinder van de nieuwe EU-richtlijn geluid inhoudt, dat dit instrumentarium nog strakker wordt dan de EU-richtlijn al is. Hij constateert dat de criteria voor de geluidhinder door bijvoorbeeld de lokale luchtvaart vrij subjectief blijven. Hij vraagt zich af of dit niet kan leiden tot een klachtendemocratie, in plaats van een registratie via meetbare criteria.

Hij kan niet helemaal akkoord gaan met de beleidsvisie, dat aan het overgrote deel van de behoefte aan beton- en metselzand via winning binnen de provincie moet worden voldaan. Hij meent dat de behoefte volledig binnen de provincie zelf moet worden voldaan.

Hij heeft al bij een eerder agendapunt gezegd dat het niet eenvoudig blijkt om te voldoen aan de criteria van Leren voor Duurzaamheid. We moeten ervoor waken dat we niet koste wat kost projecten honoreren om de rijkssubsidie binnen te halen.

De heer GAASBEEK vraagt of aan de voorbereiding van de herziening van het POP een subgroepje uit de staten meewerkt. De betrokkenheid van de staten is op die manier bij het opstarten van het POP heel goed tot stand gekomen.

Hij vraagt hoe het college zich de effectieve stimulering van biologische landbouw voorstelt. De ervaringen tot nu toe stemmen nog niet zo hoopvol.

Het bedrag voor milieueducatie in de begroting blijft steeds stabiel, terwijl het voornemen toch was steeds meer burgers hierbij te betrekken.

De heer VAN DER SCHOOT verneemt graag welke materiële en immateriële gevolgen voor de provincie de verplaatsing van de sturing van de afvalverwijdering naar rijksniveau heeft.

Hij vraagt hoe gemeten is dat de burger steeds meer inzicht in en begrip voor de diverse aspecten van de luchthaven krijgt.

Hij vraagt voorts welke vorderingen zijn gemaakt met de bestrijding van geluidhinder door middel van gelvelmaatregelen.

De heer KUIPER leest dat het provinciaal beleid vooral zal worden gericht op de uitvoering van de

laatste twee beleidsopgaven uit het Nationaal Milieubeleidsplan-4, duurzaamheid en energie. Een andere beleidsopgave was het beheersen van de onzekerheid over gezondheidsrisico's, waarbij het chloortransport aan de orde komt. Het verbaast hem dat dit kennelijk op de achtergrond raakt.

Wat de duurzame ontwikkeling betreft, wordt een onderscheid gemaakt tussen ecologische, economische en sociale invalshoeken, hetgeen zijns inziens tot misverstanden kan leiden met de opzet door de commissie-Brundtland. Hij pleit voor een eenduidig woordgebruik.

Het is al bijna een jaar geleden dat de Klankbordgroep Intensieve Veehouderij haar aanbevelingen heeft gedaan. Hij is heel benieuwd wat daarmee inmiddels is gedaan.

Hij sprak al over de nieuwe rol van de provincie bij de watertoets. Die rol zou ook gekoppeld moeten zijn aan de sturende rol van de provincie bij de handhaving van milieuregels. Er zijn afspraken gemaakt met "werkzame handhavingspartners". Hij vraagt of deze situatie wat kan worden verduidelijkt.

Het zal niet verbazen dat hij verheugd is over de invoering van biologische producten in het assortiment van de provinciale catering. De broodjes die soms worden verstrekt, zoals tijdens deze vergadering, zouden ook biologisch moeten zijn.

De heer HORNSTRA is benieuwd wat de taak wordt van de eco-teams waarover wordt gedacht. Hij vraagt wat precies wordt bedoeld met de voorbeeldfunctie van de bedrijfsinterne milieuzorg.

De heer DIJKS zal met de portefeuillehouder, de Commissaris van de Koningin, overleggen of de inventarisatie van veiligheidsrisico's aan de staten kan worden overgelegd.

Het ambtelijk apparaat is niet toegesneden op toezicht op de vuurwerkopslag, omdat de provincie tot nu toe geen bevoegd gezag was. In IPO-verband wordt druk overleg gepleegd met het ministerie over de beschikbaarstelling van opgeleide mensen en middelen. Indien de deskundigheid niet tijdig is opgebouwd, wordt de invoering uitgesteld tot maart volgend jaar.

Als er concrete afspraken over worden gemaakt, worden de staten geïnformeerd.

Er is op het moment veel overleg tussen gemeenten, provincie en waterschappen over de riooloverstorten. In 2000 en 2001 is al een fors aantal saneringen gepleegd. Er staat nog een aantal op stapel, in het kader van het provinciaal Uitvoeringsprogramma Landelijk Gebied. De eerste verantwoordelijkheid ligt bij de gemeenten.

De modernisering van het instrumentarium geluidhinder wordt eigenlijk een beetje tussen de betrokkenen heen en weer geschoven. Hij hoopt dat overleg over de geluidhinder rond Eelde zal resulteren in begrip voor elkaars ellende. Daar zijn echter meer partijen voor nodig.

Er is geen subgroepje uit de staten voor de evaluatie van het POP. Er wordt gewerkt aan een plan van aanpak voor de herziening in 2003.

De heer GAASBEEK hoopt dat zijn opmerking daarbij wordt meegenomen.

De heer DIJKS zal dat doen. In de Nota energiebeleid is een en ander aan de orde gekomen over de communicatie. Meer communicatie hoeft niet altijd meer geld te kosten, door nieuwe accenten en technieken.

Enige tijd geleden hebben de staten informatie ontvangen over de afvalstromen. Voor verdere informatie daarover, alsmede over gevelmaatregelen, verwijst hij naar het ambtelijk apparaat, want hij heeft de technische kennis daarover op dit moment niet paraat.

Hij verzekert dat de definitie van de commissie-Brundtland van het begrip duurzaamheid uitgangspunt blijft. Hij kan zich voorstellen dat de opvatting bestaat, dat eens wat gedaan moet worden met de aanbevelingen van de Klankbordgroep Intensieve Veehouderij. De provincie is echter overgeleverd aan hogere machten, in dit geval minister Pronk. Als die komt met een aanpak van het mest- en ammoniakvraagstuk, zijn de consequenties voor Drenthe ook duidelijk en krijgen de staten snel voorstellen.

In het bestuurlijk handhavingsoverleg zijn voor het milieu de waterschappen, de gemeenten, de rijksinspectie, de politie en het openbaar ministerie vertegenwoordigd.

De heer KUIPER meent dat de provincie in haar nieuwe rol in de toekomst anderen een duidelijkere rol kan opleggen.

De heer DIJKS vraagt zich af of de heer Kuiper nu doelt op het algemene handhavingsbeleid. Bijvoorbeeld voor het vuurwerk krijgt de provincie een nieuwe taak. De organisatie wordt daarvoor aangepast.

De heer KUIPER doelt inderdaad op de consequenties van de nieuwe rol van de provincie voor middelen en menskracht.

De heer DIJKS beseft dat nieuwe deskundigheid daarvoor moet worden aangetrokken.

De provinciale organisatie zal zelf ook eco-teams opzetten, zoals zij dat ook van het bedrijfsleven in Drenthe vraagt.

Het college hoopt voor het eind van het jaar het Ministerie van VROM een notitie aan te bieden met de plannen voor de sanering van de oude gasfabrieklocaties. Dat is onderdeel van een integrale aanpak voor alle locaties in Noordoost-Nederland, om te voorkomen dat alleen de interessante locaties worden gesaneerd.

Mevrouw EDELENBOSCH deelt mee dat wordt bekeken hoe de relatie tussen de provincie en de Milieufederatie Drenthe, bijvoorbeeld als opdrachtgever en opdrachtnemer is, om goed te kunnen toetsen hoe de onderlinge verhoudingen zijn. Ook de relaties met Landschapsbeheer Drenthe en het Consulentschap Natuur- en Milieueducatie worden bekeken.

Er is landelijk overleg met de staatssecretaris over alternatieven voor de zand- en grindwinning. Zij gaat ervan uit dat de Drentse behoefte volledig door Drenthe zelf gedekt kan worden, maar misschien is winning uit zee een (marginaal) alternatief.

Er zijn vier criteria voor Leren voor Duurzaamheid. Als echt aan alle vier volledig moet worden voldaan, vallen er misschien heel goede projecten af. Dit is een knelpunt waarover overleg wordt gepleegd.

Zij erkent dat de ontwikkeling van de biologische landbouw langzaam verloopt, maar zij kan geen ijzer met handen breken. Zij probeert ook te stimuleren aan de consumptieve kant.

De heer GAASBEEK acht daarvoor de milieucommunicatie belangrijk.

De heer SWIERSTRA merkt op dat het convenant met de Waterleidingmaatschappij Drenthe het afgelopen jaar met een jaar is verlengd. Thans wordt bestudeerd hoe het beleid na 2002 moet worden voortgezet. Het is de vraag of dat dan nog door middel van een convenant moet, omdat de situatie op een aantal punten is gewijzigd. De bodembescherming en de belangen van de landbouw blijven vooropstaan.

Recreatie en natuur

De heer HORNSTRA heeft hoge verwachtingen van de integrale aanpak van het plattelandsbeleid en van Leren voor Duurzaamheid. Hij hoopt op een actieve opstelling. Hij is daarom heel benieuwd naar de voorjaarsnota.

Hij begrijpt de passage in de beleidsnota over de aanpassing van de Natuurschoonwet vanwege de belastingherziening niet.

Bij het landschap als sturend principe voor de kwaliteit van het landelijk gebied worden recreatie en cultuurhistorie wel genoemd, maar de landbouw niet, hetgeen hem bevreemdt.

Hij heeft waardering voor de nieuwe opzet van de begroting, waarmee een duidelijk beeld van maatschappelijke effecten en doelstellingen wordt gegeven. Voor de post Natuur algemeen wordt aangegeven dat er heel veel wordt vergaard, maar er worden daar geen meetbare resultaten vermeld. Bij sommige doelstellingen gebeurt dat ook niet, maar bij andere wel.

De structurele financiering van de plattelandsvernieuwing is nog niet verwerkt in de najaarsnota en de begroting. Hij neemt aan dat dit een technische kwestie is.

De heer DIJKSTRA is tevreden over het natuur- en landschapsbeleid. Het agrarisch natuurbeheer komt in een ruimer financieel jasje. Het draagvlak groeit. Bij de algemene beschouwingen komt GroenLinks wellicht terug op onderdelen waar nog een tandje bij kan worden gezet.

De heer VAN DER SCHOOT heeft de indruk dat de resultaten van Leren voor Duurzaamheid bij de gemeenten wat achterblijven.

De heer GAASBEEK kan na twee en een half jaar afwezigheid ambtenaren, college en collegastatenleden een compliment maken voor de wijze waarop het ingezette beleid vorm heeft gekregen. Hij vraagt of bij iedere donatie uit de bestemmingsreserve aankoop natuurgebieden uit de algemene middelen tot anderhalf miljoen wordt aangevuld. De najaarsnota zou zo kunnen worden geïnterpreteerd.

Hij hoort steeds meer spreken over de silent spring. In het voorjaar zijn er minder vogels en andere dieren in de weiden dan vroeger. Hij vraagt of het aanwijzen van een beschermde leefomgeving in het kader van de Flora- en faunawet betekent dat de jacht op vossen zal worden geopend.

Voorts vraagt hij hoe hoog het krediet voor de Regeling inzake onderhoudsovereenkomsten landschapselementen (ROL) Drenthe wordt.

De heer SMIT vraagt of wordt nagegaan of hetgeen in de provinciale Nota landschap staat in werkelijkheid ook gebeurt. Vervolgens vraagt hij wanneer de cultuurhistorische hoofdstructuur voor heel Drenthe tegemoet kan worden gezien.

De heer SMIDT vraagt hoe de robuuste verbindingzone in het kader van het plattelandsbeleid, die plotseling werd genoemd in de Vijfde nota ruimtelijke ordening, zal worden gefinancierd. Navraag heeft hem geleerd dat de Wet inrichting landelijk gebied nog niet bij de Raad van State voor advies ligt, dus zij kan nog niet in parlementaire behandeling zijn. Hij vraagt wat dit betekent voor de uitvoeringskredieten. Gebiedsgericht beleid wordt gerealiseerd via regelgeving, stimulering, coördinatie en afstemming. Hij vermoedt dat hij het afscheid van de bottom up-benadering heeft gemist. De fractie van de VVD heeft na navraag bij het IPO al eens geconstateerd dat de provincie een miljoen meer SGB-geld zou krijgen. Zij heeft toen aanbevolen om dat geld in te zetten voor de sloop van ongewenste panden in het buitengebied, waaraan minister Pronk ook nog een bijdrage schijnt te willen leveren. Het is ook een van de aanbevelingen van de Klankbordgroep Intensive Veehouderij. Hij heeft principieel een groot probleem met de verhoging van het krediet voor aankoop van natuurgebieden. Dat probleem wordt aangewakkerd door de opmerking van staatssecretaris Faber dat recreatiebedrijven uit de ecologische hoofdstructuur (EHS) moeten. Eerst moeten de boeren eruit, vervolgens de jagers, de particuliere bosbezitters en nu de recreatiebedrijven. Hij vraagt zich af wat het maatschappelijk rendement is, want de provincie krijgt er geen vierkante meter natuur bij. De inzet van middelen is vergeleken met het maatschappelijk rendement bijzonder laag. Het verbaast hem niets dat de grondprijs in de EHS steeds hoger wordt. De heer JONKER kan niet uit de beleidsnota opmaken wat men precies wil met de ecologische verbindingzone tussen de Holterberg en het Drents Plateau. Die heeft betrekking op een enorm gebied, met steden, dorpen en bedrijven. Er wonen veel mensen. Er wordt onrust gezaaid. Hij vraagt wat de status van de verbindingzones is, welke procedures worden gevolgd, hoe er wordt gefinancierd en hoe de zones worden begrensd. Hij neemt aan dat de provincie financiële steun verleent aan de internationale conferentie over essen. Hij twijfelt aan de meerwaarde van de conferentie, want de essen zijn al beschermd via de ruimtelijke ordening. Hij vindt dat het landschap verloedert, met schaphokken, paardenbakken, afrasteringslinten etc. Hij is bang dat er heel veel gedoogd wordt. Mevrouw EDELENBOSCH is blij met de aansporing van de heer Hornstra tot een actieve opstel-

ling in het plattelandsbeleid en bij Leren voor Duurzaamheid. Zij meent dat de organisatie en de regelingen voor het plattelandsbeleid nu redelijk op de rails staan. Voor rangschikking onder de Natuurschoonwet moeten landgoederen van een bepaalde oppervlakte zijn en andere eigenschappen hebben. Enkele landgoederen zouden bij de nieuwe criteria wegvallen, hetgeen financieel nogal grote gevolgen heeft voor de eigenaren. De landbouw is niet als sturend element voor het landschapsbeleid genoemd, omdat de landbouw altijd al in combinatie met het landschap wordt gezien. Cultuurhistorie en recreatie zijn sinds de Belvédèrenota nieuwe sturingselementen. Als uitvloeisel van de Nota landschap is de provincie met alle gemeenten in overleg gegaan. Landschap is geen primaire taak van de provincie, maar zij besteedt er wel aandacht aan. Inmiddels hebben vijf gemeenten een landschapsbeleidsplan gemaakt. Hoe kan worden getoetst dat de duurzame leefomgeving die men wil ook wordt gerealiseerd? Dat is concreet heel moeilijk te toetsen. De provincie probeert de maatschappelijke effecten van projecten waaraan zij bijdraagt goed te bekijken. De begroting is nog niet helemaal daarop doorgewerkt. Eerder heeft zij al toegezegd dat in de voorjaarsnota wordt teruggekomen op de financiering en de aanpak van het plattelandsbeleid. Voor 2002 is een regeling vastgelegd. De cofinanciering per project komt uit het krediet Flexibel beleid. Het stuwmeer van aanmeldingen voor agrarisch natuurbeheer is weggewerkt, zodat nieuwe aanmeldingen weer kunnen worden verwerkt. Leren voor Duurzaamheid is een landelijk project, waarvoor extra geld van het Rijk wordt verkregen. Waterschappen, gemeenten en provincies hebben daar gezamenlijk voor getekend. Tot enige tijd geleden was de respons van de gemeenten mondjesmaat, maar inmiddels werken zij voluit mee. Een aantal gemeenten heeft Commissies voor Duurzaamheid of Toekomstcommissies ingesteld. Het aankoopkrediet Traditionele natuurterreinen wordt opgehoogd tot f 650.000,--. Indien het fonds echter anderhalf miljoen omvat, wordt het niet verder volgestort. Er worden namelijk niet ieder jaar uitgaven gedaan. Als de ROL-bijdrage niet is terug te vinden, is dat een ommissie. De bijdrage is structureel. De staten wilden drie jaar geleden een extra impuls, omdat zij in Drenthe 600 overeenkomsten wilden. Daarom vindt nu een ophoging met f 225.000,-- plaats.

De gemeenten werken op dit moment uitstekend mee aan de provinciale Nota landschap. De cultuurhistorische hoofdstructuur kan worden opgevraagd bij de Afdeling Voorlichting.

Het begrip robuuste verbindingszone is al in "Natuur voor mensen, mensen voor natuur" van staatssecretaris Faber genoemd. Er is financiering voor. Het college meende echter eerst samen met Overijssel in beeld te moeten brengen wat de inrichting zoal betekent voor financiering, ruimtebeslag, randvoorwaarden, restricties enz. Er is rijksgeld beschikbaar.

Ieder jaar hoopt het college weer dat de parlementaire behandeling van de Wet inrichting landelijke gebieden (WILG) aanstaande is, maar dat zal ook voor het eind van dit jaar niet geregeld zijn.

De heer SMIDT vraagt of de invoeringsdatum 1 januari 2003 gehaald kan worden. Daar is al rekening mee gehouden in de meerjarenraming.

Mevrouw EDELENBOSCH verwacht van niet. Landinrichting op Drentse maat wordt voorbereid op de manier waarop men straks met de WILG wil werken.

De heer SMIDT vraagt of lopende landinrichtingsprojecten in de knel kunnen komen als de wet niet op tijd klaar is.

Mevrouw EDELENBOSCH verwacht dat dit niet gebeurt, als Drenthe elk jaar maar stevig met het Rijk onderhandelt over het budget landinrichting. Zij houdt er toezicht op dat er niets tussen wal en schip kan vallen. Zolang de nieuwe wet er niet is, wordt er onderhandeld op de oude manier. Gebiedsgericht beleid vindt nog steeds bottom up plaats. De provincie past echter ook regelgeving toe en stimuleert. De vaart is erin gekomen. SGB-geld kan nog niet worden verdeeld, want Brussel heeft die bijdrage voor een groot deel afgekeurd. Er kan alleen geld worden ingezet volgens de oude regelgeving. Er zijn al een paar gebiedsgerichte projecten voorgedragen. Zij heeft nog niet het signaal gekregen dat minister Pronk die heeft afgeblazen. Zij is echter teleurgesteld over de Brusselse houding. VROM doet er alles aan om nog voor het eind van het jaar de zaak er in Brussel door te krijgen.

Zij heeft het idee dat de manier waarop uitlatingen van de staatssecretaris en de minister van LNV in de media komen soms enorm veel verzet oproepen. Zij heeft inmiddels de staatssecretaris zelf horen uitleggen wat zij met de EHS wilde. Dat komt ongeveer overeen met wat Drenthe wil voor de boeren in de rand van de EHS, die niet meer kunnen uitbreiden. Recrea-

tiebedrijven in de EHS kunnen vaak niet uitbreiden. Men zou zich kunnen voorstellen dat ook daarvoor een verplaatsingsregeling tot stand komt. De particuliere boseigenaar hoeft de EHS ook niet te verlaten. Er zijn juist vier informatiebijeenkomsten gehouden over het integrale gebiedsplan Drenthe. Particulieren worden juist opgeroepen om zelf aan beheer te doen. Zij kan het niet helpen dat de animo niet groter is. Zij heeft niet het idee dat de grondprijs iedere keer stijgt door een snel stijgende vraag in de EHS. De status van de reeds geplande ecologische verbindingszones is op dit moment niet duidelijk. De robuuste verbindingszone is een nieuwe categorie.

Als iets in de provincie goed geregeld is, bijvoorbeeld de bescherming van de essen, is het leuk om eens aan anderen te laten weten hoe daarmee wordt omgegaan. Zij weet niet precies hoe omvangrijk de financiële steun is, maar zij zal zeker aanwezig zijn.

De heer JONKER constateert dat het een soort Drenthe promotie wordt.

Mevrouw EDELENBOSCH ziet ook wel dat het landschap hier en daar verloedert. Een gemeente die dat wil, kan daar beleid tegen maken.

De heer JONKER maakt er bezwaar tegen dat voordat er een nota over de aankoop van natuurgebieden is al geld beschikbaar wordt gesteld. Hij maakt op dat punt een voorbehoud.

Volgens mevrouw EDELENBOSCH is dat onderwerp al in de commissie behandeld. De fractie van het CDA zou terugkomen op een besluit dat eigenlijk al genomen is.

Economische en agrarische zaken

De VOORZITTER gaat ervan uit dat de meeste vragen al zijn gesteld. Mocht het niet zo zijn dan verzoekt zij de leden de vragen rechtstreeks aan de gedeputeerden of het ambtelijk apparaat te stellen, want dadelijk moet een volgende commissievergadering worden gehouden.

12. Sluiting

De VOORZITTER sluit om 13.43 uur de vergadering.

JB

TOEZEGGINGEN

gedaan in de vergadering van de Statencommissie Milieu, Water en Groen, gehouden op 15 oktober 2001 in het provinciehuis te Assen.

Pagina

- 3 Mevrouw EDELENBOSCH zegt toe dat het overzicht van de begrenzings van de natuuraankopen in de eerste commissievergadering van 2002 zal worden voorgelegd.

- 17 De heer DIJKS zal met de portefeuillehouder, de Commissaris van de Koningin, overleggen of de inventarisatie van veiligheidsrisico's aan de staten kan worden overgelegd.